

© 2009 World copyright of Archimandrite Zacharias' text
«THE ENLARGEMENT OF THE HEART», [ISBN 978-0-9774983-2-1]
STAVROPEGIC MONASTERY OF ST JOHN THE BAPTIST, ESSEX, G.B.

No translations to be made from the original or translations
of the original without written permission from the Monastery

© 2009 pentru ediția de față
Editura Reîntregirea, Alba Iulia, România

Traducere de monahia Mariam Vicol și monahiile Tecla și Fevronia

© 2009 pentru prezenta traducere
STAVROPEGIC MONASTERY OF ST JOHN THE BAPTIST
TOLLESHUNT KNIGHTS, by MALDON ESSEX, CM9 8EZ G.B.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ZAHARIA ZAHAROU, ARHIMANDRIT

**Lărgiți și voi inimile voastre! (II Corinteni 6:13) : lărgirea
inimii în teologia Sfântului Siluan Athonitul și a Starețului
Sofronie de la Essex / arhimandritul Zaharia (Zaharou) ; trad.:
monahia Mariam Vicol și monahiile Tecla și Fevronia de la Essex. -
Ed. a 2-a, rev. - Alba-Iulia : Reîntregirea, 2015**

ISBN 978-606-509-289-1

I. Mariam, monahia (trad.)
II. Tecla, monahia (trad.)
III. Fevronia, monahia (trad.)

28

Editura Reîntregirea

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei
Str. Mihai Viteazul, Nr. 16, Alba-Iulia, România

Tel: 0258/818188, int. 122 (editură)

Comenzi carte: 0258/810373 sau pe www.reintregirea.ro

Arhimandritul Zaharia Zaharou

LĂRGIȚI ȘI VOI INIMILE VOASTRE!

(2 Corinteni 6:13)

**Lărgirea inimii în teologia
Sfântului Siluan Athonitul
și a Starețului Sofronie de la Essex**

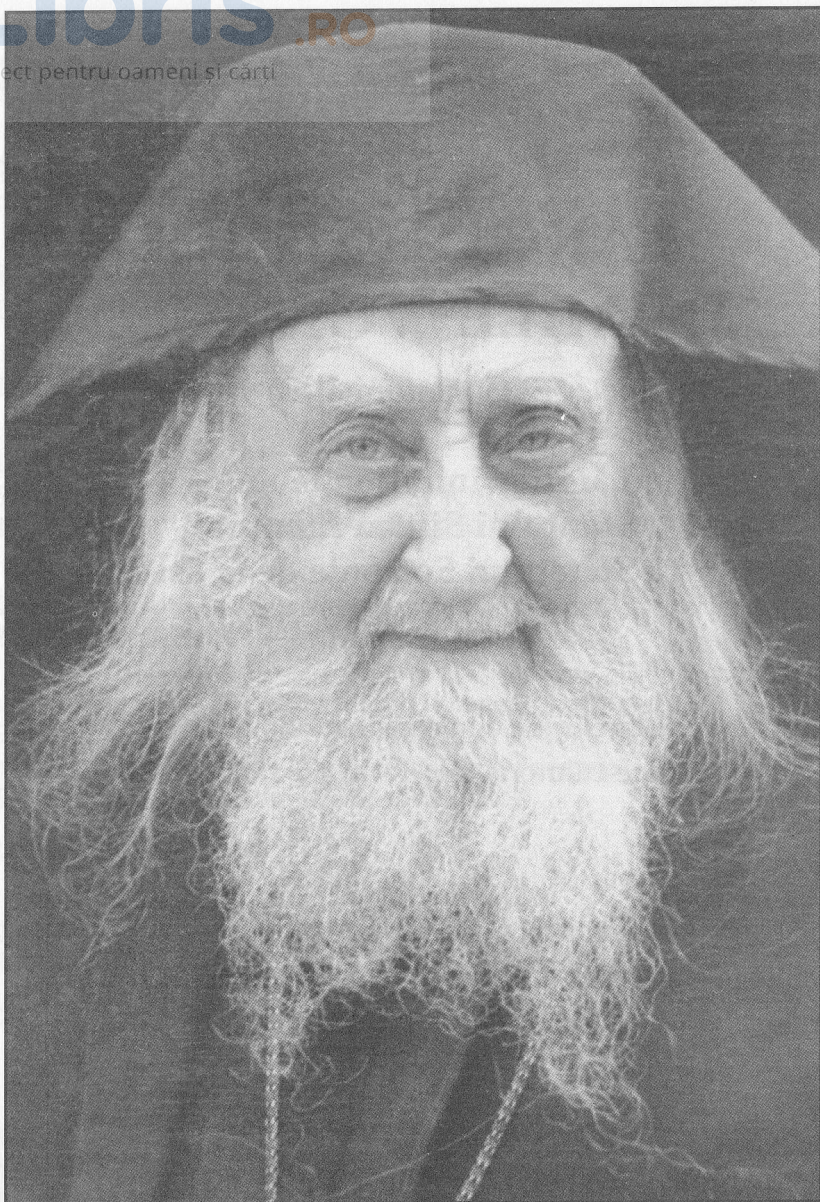
Traducere din limba engleză de monahia Mariam Vicol
în colaborare cu monahiile Tecla și Fevronia de la Essex

**Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei**

Editura Reîntregirea

2015

O teologie dătătoare de viață	5
Cuvânt înainte la ediția americană	9
Cuvânt de introducere	11
Sfântul Siluan Athonitul și ucenicul său, Starețul Sofronie	17
Nașterea omului întru viața veșnică	47
Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui	89
Lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu și omul	124
Rugăciunea – calea creației	149
Despre rugăciunea lui Iisus	177
Duhovnicia ca slujire a reîmpăcării omului cu Dumnezeu	205
Înainte-aducerea în Biserică a Domnului, care a îndreptățit atât pe Dumnezeu cât și pe om	237
Despre monahism	242
Împlinirea făgăduințelor monahale ca tămăduire a înstrăinărilor pricinuite de păcatul strămoșesc	267

Starețul Sofronie de la Essex
(1896-1993)

O TEOLOGIE DĂTĂTOARE DE VIAȚĂ

În fiecare generație Dumnezeu grăiește lumii prin aleșii Săi pentru a aprinde în inimile oamenilor credința cea adevărată „dată sfinților odată pentru totdeauna” (Iuda 1, 3). Un mare bărbat sfânt prin care Dumnezeu vestește generației noastre căile mântuirii este Cuviosul Siluan Athonitul, al cărui cuvânt plin de putere, însuflat de Duhul Sfânt, a fost făcut cunoscut lumii și tâlcuit de ucenicul său, Cuviosul Sofronie de la Essex.

Ridicându-se el însuși la măsurile duhovnicești ale starețului său, Părintele Sofronie a înțeles profunzimea cuvântului Sfântului Siluan și importanța lui capitală pentru omul vremurilor noastre, râvnind din toată inima să-l facă cunoscut tuturor popoarelor pământului. Ca urmare, încredințându-se purtării de grijă a lui Dumnezeu, el părăsește pustia athonită pentru a publica scrierile Sfântului Siluan și ajunge să întemeieze Mănăstirea Sfântului Ioan Botezătorul din Essex, Anglia. Aici, o nouă generație de monahi se va forma în duhul Sfântului Siluan, făcând experiența cuvântului plin de har al Părintelui Sofronie care însuflă și convinge, cucerind inima. Ei vor deveni, la rândul lor, vestitori atât ai teologiei Sfântului Siluan – proslăvit de Biserică în anul 1988 ca „dascăl apostolic și prorocesc” –, cât și ai teologiei Părintelui Sofronie – pe care Biserica se pregătește acum să-l canonizeze –, teologie înțeleasă ca descriere a întâlnirii personale cu Hristos, a experienței viețuirii cu Dumnezeu și în Dumnezeu.

O astfel de teologie este, după cum subliniază Părintele Sofronie, un har al Duhului Sfânt ce aprinde inima omului, făcând din cel ce a primit acest har o lumină în lume care împărtășește cuvintele vieții.

Cartea de față cuprinde mărturia Arhimandritului Zaharia, monah al Mănăstirii Sfântului Ioan Botezătorul din Essex, despre teologia dătătoare de viață a Sfântului Siluan și a Părintelui Sofronie. Puse sub genericul îndemnelui paulin „*Lărgiți și voi inimile voastre!*” (II Cor. 6, 13) și având ca temă generală lărgirea inimii în teologia celor doi mari părinți duhovnicești, conferințele temeinic alcătuite, dar și explicațiile care le însoțesc și răspunsurile la întrebările care le urmează, dezvăluie re-cunoașterea acestei teologii prin experiența personală a Părintelui Zaharia, împărtășită în cuvinte cu putere multă care pătrund în inimă.

Inima – înțeleasă în sens scripturistic ca centru duhovnicesc al făpturii umane – este locul unde omul se întâlnește cu Dumnezeu dar și cu propriile patimi, în primul rând cu egoismul care îl desparte de Dumnezeu și de oameni îngustându-i inima și făcându-l rob diavolului. De aceea, lărgirea inimii spre a cuprinde toată dragostea față de Dumnezeu și de oameni poruncită de Mântuitorul Iisus Hristos, spre a cuprinde în ea întreaga omenire cu o rugăciune puternică adusă Domnului pentru mântuirea tuturor, este calea spre a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu la care suntem chemați cu toții. Este calea spre a ajunge la „*starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos*” (Efes. 4, 13), Noul Adam, Care ne îmbrățișează pe toți în dragostea Sa, dorind mântuirea tuturor. Această lărgire a inimii este un dar al Duhului Sfânt pe care omul îl primește în măsura în care, prin

ascultarea cuvântului dumnezeiesc, se smerește pe sine și urmează Domnului pe calea crucii: „*Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Mc. 8, 34).

Părintele Sofronie, căruia contemplarea luminii necreate i-a adus cunoașterea cea adâncă, prorocească, a fost deplin încredințat că Sfântului Siluan i-a fost dat cuvântul lui Dumnezeu pentru generația noastră, un cuvânt nemijlocit însuflat de Duhul Sfânt ce lucrează în chip tămăduitor asupra sufletului care îl primește. În mod deosebit, îndemnul dat de Însuși Mântuitorul Hristos Sfântului Siluan în chip de poruncă: „*Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!*” exprimă o mare știință duhovnicească, singura – îndrăznește să afirme Părintele Sofronie – în stare să înfrunte atotdistrugătoarea pustiire săvârșită de duhul răutății în vremurile noastre. În esență el ne învață că numai prin pogorârea de bună voie în iad, prin ascultarea poruncii, credinciosul poate urma calea smerită a Domnului ca să învețe smerenia lui Hristos, să își lărgească inima și să ajungă asemenea Lui.

„*Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!*” este un cuvânt greu de purtat în sensul său literal – mai ales în ceea ce privește prima sa parte: osândirea de sine la iad – și nu mulți sunt cei care pot să-l împlinească. Totuși el devine foarte mângâietor dacă punem accentul pe cea de a doua lui parte, îndemnul Domnului de a nu deznădăjdui deoarece iubirea Sa biruiește și iadul, cu atât mai mult cu cât, în lumea de azi, trăirea iadului este o realitate pentru majoritatea oamenilor. Cu alte cuvinte: „*Fii realist, trăiești iadul, dar nu deznădăjdui!*”. Părintele Zaharia ne indică o formă mai ușor de purtat, accesibilă tuturor, a acestui cuvânt mântuitor, care ne deschide calea pogorârii prin

smerenie spre a ajunge la lărgirea inimii și asemănarea cu Hristos: a-i mulțumi pururi lui Dumnezeu pentru toată purtarea Lui de grijă având conștiința nevredniciei noastre: „Doamne îți mulțumesc pentru toate, măcar că sunt nevrednic!”.

Arhimandritul Zaharia mărturisește la un moment dat că a învățat de la Părintele Sofronie un lucru foarte important și anume că trebuie să aibă îndrăzneala credinței și să-i ceară lui Dumnezeu cuvânt când oamenii au nevoie și El îi va da har care va însufla inima poporului răscumpărat cu scump Sângele Său. Cartea „*Lărgiți și voi inimile voastre!*” cuprinde astfel de cuvinte pline de har izvorâte prin rugăciune dintr-o inimă lărgită de dragostea față de Dumnezeu și față de oameni, cuvinte capabile să renască sufletele care însetează după Dumnezeul cel Viu (Ps. 41, 2).

Pr. Florin Botezan

CUVÂNT ÎNAINTE LA EDIȚIA AMERICANĂ

Lărgiți și voi inimile voastre! este o uluitor de măreață prezentare a naturii și scopului ființării omului, prin două din cele mai deosebite personalități ale ortodoxiei contemporane: Sfântul Siluan Athonitul (1866-1938) și credinciosul său ucenic, Starețul Sofronie de la Essex (1896-1993). El însuși ucenic al Starețului Sofronie, Arhimandritul Zaharia atestă firul de aur al Tradiției care trece de la o generație la alta, întrucât scrierile sale sunt dovada acelei însuflări născute din nemincinoasa vedere a lui Hristos în slavă. Și precum ne arată, cu o aparent fără de efort naturalețe, tocmai în limpezimea acestei viziuni se dezvăluie țelul dumnezeiesc privitor la crearea omului.

Despre autor

Viețuitor al Mănăstirii Stavropegice Patriarhale a Sfântului Ioan Botezătorul, Anglia – întemeiată de părințele și povățuitorul său duhovnicesc – Arhimandritul Zaharia este traducătorul oficial al scrierilor starețului Sofronie din rusă în greacă. Prea Cuviosul dr. Zaharia Zaharou este licențiat în teologie al Institutului Sf. Serghie din Paris, Franța, și al Universității din Tesalonic, Grecia, unde de asemenea și-a luat titlul de Doctor în Teologie cu lucrarea sa despre teologia Starețului Sofronie, publicată în engleză

sub titlul: *Christ, Our Way and Our Life: A Presentation of the Theology of Archimandrite Sophrony*, tradusă de Maica Magdalena*.

Despre carte

Cartea Părintelui Zaharia Lărgiți și voi inimile voastre! cuprinde o serie de conferințe ținute în Wichita, Kansas la Întrunirea frăției clericilor Bisericii Creștin-Ortodoxe Antiohiene din 2001 și două referate ținute la Conferința despre monahism. Întrunirea a avut loc sub conducerea Prea Sfințitului Basil (Vasile) Essey, Episcop de Wichita și al Diocesei Americii Centrale între 6-9 februarie 2001, iar Conferința a fost organizată de cancelarul său, schimonahul Paul, în Catedrala Sf. Gheorghe din Wichita pe 10 februarie 2001. Fiecare conferință este publicată aici în întregime cuprinzând inclusiv comentariile, întrebările și răspunsurile corespunzătoare (cu excepția primei conferințe care nu a avut sesiune de întrebări și răspunsuri).

Christopher Veniamin
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Tihon”
Praznicul Sf. Siluan Athonitul
24 septembrie 2006

* South Canaan, PA: Saint Tikhon's Seminary Press, 2003; vezi ed. rom. *Hristos, Calea vieții noastre – darurile teologiei Arhimandritului Sofronie*, traducere din limba greacă de Ierom. Evloghie Munteanu, ed. Bunavestire, Galați, 2003.

CUVÂNT DE INTRODUCERE

Părintele Paul: Cred că Părintele Sofronie este o personalitate a epocii contemporane, care ni se adresează nouă, întrucât a trăit printre noi, a trăit într-o lume a pluralismului și și-a petrecut mai mult de jumătate din viață printre creștinii neortodocși din Anglia. El a fost foarte implicat la nivel filosofic în studiul esteticii. A experimentat personal mistica necreștină orientală, lucru pentru care mult s-a pocăit mai târziu. Așa încât pentru multe din aceste fenomene care constituie preocupările duhovnicești acute ale zilelor noastre, Arhimandritul Sofronie este o călăuză asemenea unui far luminos de-a lungul drumului, a acelei căi strâmte care duce la Viață. Dintre multele sale cărți – exprim o părere personală – *His Life is mine (Viața Sa este a mea)*¹ – este cea pe care o recomand ca text fundamental pe care noi toți ar trebui să-l cunoaștem. Și bineînțeles, scrierile părintelui său duhovnicesc, Sfântul Siluan de la Muntele Athos... Ce altceva am mai putea spune despre el? Iată un om care a fost literalmente purtătorul ethos-ului creștinătății ortodoxe. Știți, auzim curent vehiculându-se fraza „un sfânt părinte al timpurilor noastre”. Poate că folosim această etichetă într-un chip un pic prea ușuratic, dar când o folosim în privința Sfântului Siluan, ea este pe deplin îndreptățită, întrucât cred că, dacă avem inimile deschise și simțirea trează, recunoaștem în el aceeași suflare vie a Duhului pe care o vedem la părinții din vechime. Astfel, Arhimandritul Zaharia vine la noi purtând moștenirea acestor oameni ai lui

¹ *His Life is Mine*, trans. Rosemary Edmonds, St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, NY, 1977; vezi trad. rom. *Rugăciunea – experiența vieții veșnice*, trad. diac. Ioan I. Ică jr., ed. Deisis, Sibiu, 2001.

Respect pentru oameni și căți

cât de stingherit mă simțeam și ce luptă lăuntrică aveam pentru biata mea stare”. Așa încât el se simțea stânjenit de fiecare dată când îl cădea, ca diacon.

Mai am și o altă greutate: să vorbesc preoților împreună-slujitori. Părintele Sofronie m-a prevenit când am devenit duhovnic la mănăstire ca, atunci când preoții vor veni la spovedanie, să nu-i învăț, ci doar să le ascult spovedania, să le citesc rugăciunea de dezlegare, să-mi scot epitrahilul și să li-l dau, îngenunchind înaintea lor și cerându-le să-mi citească, la rândul lor, rugăciunea de dezlegare. El spunea: „Acesta era în vechime felul în care preoții spovedeau la Sfântul Munte”. Așa că, după cum puteți vedea, acum eu încalc toate regulile. De asemenea, mi-a spus că, pentru a-i ajuta pe unii oameni, s-a pus pe sine însuși mai prejos de toți cei care intrau în biroul său pentru a sta de vorbă cu dânsul sau a se spovedi. Până când nu ne punem pe noi înșine mai prejos de ceilalți, nu putem adăpa inima lor cu cuvintele noastre. Așa deci, acum veți auzi nevrednica mea expunere. Iertați-mă și fiți îngăduitori cu mine.

SFÂNTUL SILUAN ATHONITUL ȘI UCENICUL SĂU, STAREȚUL SOFRONIE

Pe când fericitul stareț și întemeietor al mănăstirii noastre, Părintele Sofronie, era încă cu noi, unii dintre noi, călugării săi, căutam cu înflăcărare un prilej – „cu vreme și fără de vreme” (2 Tim. 4:2) – să-l cercetăm și să vorbim cu el, ca să ne zidim prin cuvântul său. Fiecare întâlnire cu el era un izvor de inspirație și noi orizonturi de viață se deschideau înaintea noastră. Starețul trăia într-o casă mică, la marginea mănăstirii. În ultimii ani din viață era deosebit de slăbit de bătrânețe și dormea în crâmpeie, într-un fotoliu. Se întâmpla adesea ca, în întâlnirile sau conversațiile noastre cu cei ce veneau la noi, să apară vreo întrebare sau problemă care solicita atenția starețului. Ne duceam la el, căutând răspunsul cuvenit. Uneori îl găseam adormit, așa că îi zgâlțâiam ușurel fotoliul și-l trezeam, apoi îi înfățișam problema ivită. El deschidea ochii și aproape imediat răspunsul ieșea din gura lui. Era un fapt uimitor și minunat, glasul lui venea de dincolo, din cer. Harul care se afla în cuvintele sale însufla și convingea, cucerind nu numai propriile noastre inimi, dar și inimile celor ce căutau voia lui Dumnezeu și cărora noi le transmitem cuvintele lui.

(Marea minune care m-a impresionat mai mult ca orice, trăind lângă Părintele Sofronie, a fost cuvântul lui Dumnezeu venind prin gura sa și energia harului cu care era încărcat. Am văzut atât de multe minuni când se ruga pentru oameni și nici

Respect pentru oameni și cărți

unul dintre noi nu le băgam în seamă pentru că însuși părintele nu le dădea atenție. Dar noi toți eram uimiți – uluiți – de cuvântul ce izvoră din gura lui.

Așa precum spuneam noaptea trecută episcopului nostru, cândva s-a rugat o a doua oară pentru o persoană bolnavă și aceasta nu s-a vindecat, dar părintele era foarte fericit pentru că, pe când citea rugăciunile, a ridicat epitrahilul de pe bolnav și i-a zis: „Uite ce! Noi nu suntem făcători de minuni, noi suntem preoți și ne rugăm pentru reîmpăcarea oamenilor cu Dumnezeu.” Și Părintele Sofronie era oarecum trist și nu voia să se mai roage. Atunci omul l-a privit cu un zâmbet și i-a spus: „Da, nu m-am vindecat fizic, dar sufletul meu s-a vindecat.” Pentru că era un om ce nu avea credință, se îndoia, și soția și soacra lui l-au adus aproape cu forța la mânăstire ca Părintele Sofronie să-i citească rugăciuni. Și vă spun că bucuria Părintelui Sofronie pentru aceasta a fost mult mai mare decât atunci când citea rugăciuni și se întâmplau minuni într-un chip foarte uimitor.

Odată, un om, care avea fața deformată în urma unui atac, era la pat, aproape pe moarte. Părintele Sofronie, luându-l cu sine pe Părintele Chiril, egumenul nostru, s-a dus și i-a citit rugăciuni. Și Părintele Chiril s-a întors cu mare și înfricoșată uimire, spunându-mi: „Știi, pe măsură ce *Pappous* – Bunicul, cum îl numea el pe Părintele Sofronie, – îi citea rugăciunea, fața persoanei bolnave se îndrepta.” Și mi-a venit în minte prorocia lui Iezechiil despre oasele uscate care se ridică și alcătuiesc un schelet, nervii și carnea și duhul de viață intrând în ele (Iez. 37:1-14). Chiar și pentru astfel de vindecări, el nu era atât de fericit pe cât a fost atunci când omul acela a zis: „Sufletul meu s-a vindecat.”)

Starețul nostru avea o credință și o dorință. El era pe deplin încredințat că părintelui său duhovnicesc, Sfântului Siluan, i-a

fost dat cuvântul lui Dumnezeu pentru generația noastră și râvnea să vestească acest cuvânt, dacă ar fi fost cu puțință, tuturor popoarelor pământului, popoare pentru care sfântul însuși s-a rugat ca să-L cunoască pe Dumnezeu în Duhul Sfânt. El voia ca și noi să împărtășim această dorință arzătoare a sa, plinind astfel, pe cât de mult cu puțință, sfânta noastră datorie față de cuviosul Siluan. Într-o zi, în timpul uneia din convorbirile noastre, m-a îndemnat să scriu gândurile pe care, din când în când, i le exprimasem privitor la însemnătatea cuvintelor Sfântului Siluan. Oarecum nedumerit, căci eram foarte conștient de propria-mi puținătate și nimicnicie, l-am întrebat: „Dar, părinte, ce pot eu scrie?!”. Răspunsul său avea să fie steaua mea călăuzitoare. Pe un ton hotărâtor mi-a spus: „Repetă ceea ce am spus eu!”. Din acel moment am înțeles un fenomen care se observă adesea în istoria monahismului: de fiecare dată când cuvântul lui Dumnezeu se naște în inima unui monah sfânt, cuvânt prin care Dumnezeu face cunoscute tainicele hotărâri ale voii Sale oamenilor, după aceea, generații de monahi din acea mânăstire vor repeta cuvintele aceluși sfânt călugăr, vor cerceta gândul său și vor răspândi învățăturile sale. Astfel, vor aprinde în sufletele contemporanilor lor adevărata credință, care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna (cf. Iuda 1:3). În acest fel, ei vor sluji cuvintelor sfinților, vor zidi Trupul Bisericii și în același timp își vor lucra propria mântuire. Un exemplu tipic al acestui fapt a fost lucrător timp de secole în Mânăstirea Studion din Constantinopol.

Prin urmare, îndemnul și rugămintea Starețului nostru Sofronie de a ne îndeletnici cu cuvântul sfântului său învățător, Siluan, sunt deopotrivă convenite și drepte, potrivit Tradiției. Singura piatră de poticnire este propria-mi nevrednicie. Starețul însuși, smerit și fără de îndoială, credea că Sfântului Siluan îi

fusese dat în chip nemijlocit cuvântul descoperitor al lui Dumnezeu; în timp ce Părintele Sofronie asemena propria sa lucrare cu cea a poștașului care aduce o scrisoare pe care nu a scris-o el însuși. El pur și simplu transmite cuvântul părintelui său, Siluan, cuvânt care merită toată atenția și o adâncă cercetare, nu doar la modul obiectiv, ci cercându-l prin trăire personală.

Cu convingere apostolică, cuvântul Sfântului Siluan dă răspuns problemelor arzătoare și situațiilor fără ieșire ale generației sale. De asemenea, definește cu o autoritate asemenea celei a lui Hristos criteriul sigur pentru a stabili adevărata cunoaștere de Dumnezeu în Biserica Ortodoxă. Spre exemplu, el spune undeva că criteriul care adevărește prezența Duhului Sfânt, criteriul adevărului, este iubirea de vrăjmași.

Acest de Dumnezeu însuflat slujitor al cuvântului lui Hristos, Siluan, este subiectul conferinței de astăzi. Principala sursă care ne face cunoscută viața și învățătura sa este cartea *Sfântul Siluan Athonitul*, scrisă de Părintele Sofronie. Încă de la prima pagină, această carte tratează teme de o mare profunzime și pune problema sensului vieții în toată tragedia ei gravitate. Ea dezvăluie pe de o parte adâncul de nepătruns al judecăților Dumnezeului nostru și pe de alta neputința omului, în starea lui prezentă, de a înțelege voia dumnezeiască și de a împlini gândul cel mai înainte de veci al Sfintei Treimi cu privire la el. Conform mărturiei celui mai apropiat ucenic al său, viața exterioară a Sfântului Siluan nu prezintă vreun interes special. Câteva întâmplări de mai înainte de a deveni monah dau mărturie de constituția sa viguroasă, caracterul său dinamic și profunzimea sa religioasă. Altfel, viața sa a trecut aproape neobservată. Chiar și în anii monahismului, relativ puțini oameni i-au intuit statura duhovnicească. Dar existența fericitului Siluan a fost un eveniment atât de minunat încât l-a făcut pe Dumnezeu să ia aminte la

el și pe toți sfinții din cer să-l iubească. Întreaga sa ființă – sufletul, mintea și trupul – a devenit un vas înmiresmat plin de harul Sfântului Duh. Inima sa era ca o frumoasă grădină plină de flori, în adâncul căreia Domnului I-a bineplăcut să aibă un luminos și iubit sălaș.

Sfântul Siluan s-a născut în 1866 în satul Șovsk, districtul Lebedinsk, gubernia Tambov. Provenea dintr-o familie de țărani destul de înstăriți care fusese eliberată din iobăgie cu numai câteva zeci de ani mai înainte. A sosit la Muntele Athos în 1892 și în 1896 a primit tunderea în monahism în Marea Mănăstire a Sfântului Mare Mucenic Panteleimon. A devenit schimonah în 1911. A împlinit diferite ascultări în mănăstirea sa de metanie, unde a slujit și ca econom multă vreme. Acolo a dus o viață nevoitoare timp de patruzeci și șase de ani. Cel mai mare eveniment duhovnicesc din viața sa a fost vederea lui Hristos celui viu, vedere de care s-a învrednicit la șase luni după intrarea sa în mănăstire. În timpul acestor luni, el s-a dăruit cu mare înflăcărare unei neîncetate și dureroase rugăciuni. Această viziune i-a umplut atât inima cât și întregul trup cu puterea Duhului Sfânt și i-a luminat mintea cu cunoștința mării taine a lui Hristos. În anii îndelungați ce aveau să urmeze, va mărturisi neobosit și neîncetat că „Dumnezeu dragoste este” (1 In. 4:8,16) – nespusă și nețărmită dragoste. Plin de zile și îndestulat întru pace și har, a plecat la Domnul în 1938.

Prin pronia lui Dumnezeu, Părintele Sofronie a viețuit și el în aceeași mănăstire timp de aproape paisprezece ani. În timpul ultimilor ani ai vieții Sfântului Siluan, îndeosebi din 1931 până în ziua adormirii sale, s-a întâmplat că Părintele Sofronie a fost cel mai apropiat ucenic al său și desigur cel mai în măsură să relateze viața sfântului. El și-a asumat această misiune după o îndelungată cugetare și ezitare. Scopul exclusiv al Părintelui Sofronie în descrierea vieții duhovnicești a

sfântului a fost folosul credincioșilor, pentru că în persoana acestuia s-au rețrăit cele mai de preț aspecte ale tainei credinței noastre. Așa cum mărturisește starețul, cu frică a înfățișat acest testament. Precum toate lucrurile Domnului sunt înfricoșate și minunate, tot așa este și un testament duhovnicesc – înfricoșat și minunat; și pentru ca această mărturie a dragostei dumnezeiești să fie primită, se cere să fii gata de luptă și să dovedești lepădare de sine. Dumnezeu nostru este un Dumnezeu greu de purtat, pentru că El ne dă o cruce; dar acea cruce este expresia dragostei Lui „până în sfârșit” (In. 13:1). De aceea dragostea este atât de înfricoșată.

Sfântul Siluan provenea dintr-o familie credincioasă, plină de duhul dragostei evanghelice. Acest duh a marcat de asemenea întreaga sa viață, dar, cu toate acestea, el nu a scăpat nici ispitelor lumii, nici greșalelor tinereții. Două întâmplări au grăbit întoarcerea sa la pocăință. Prima a fost când a auzit o istorisire a vieții și minunilor unui sfânt rus, Ioan Sezenov (1791-1839). Pe când asculta povestea vieții cuvioase a sfântului, a cugetat: „Dacă el a fost un om sfânt, înseamnă că Dumnezeu este aici, cu noi, așa că nu are rost să mă pornesc în căutarea Lui”¹; și credința lui s-a reaprins. Dumnezeu i-a dat acest gând ca să risipească îndoielile privitoare la existența lui Dumnezeu, care îi fuseseră înșuflate de un negustor de cărți ambulant, pe când avea doar patru ani. Astfel, cu acest gând și-a recâștigat credința și s-a alipit cu înflăcărare de pomenirea lui Dumnezeu, rugându-se mult și cu lacrimi. În acest răstimp s-a întâmplat că în inimă i s-a născut dorința pentru viața

¹ Archimandrite Sophrony (Sakharov), *Saint Silouan the Athonite*, trans. Rosemary Edmonds, ed. Patriarchal Stavropegic Monastery of St. John the Baptist, Tolleshunt Knights, Essex, 1991, p. 11; vezi trad. rom. *Viața și învoățătura Starețului Siluan Athonitul scrise de ucenicul său, Arhimandritul Sofronie*, trad. pr. prof. dr. Ioan Ică, ed. Deisis, Sibiu, 2004, ediția a II-a, p. 9

monahală. Tatăl său însă l-a sfătuit cu fermitate să mai aștepte o vreme și să meargă la mănăstire numai după ce-și va fi terminat stagiul militar. Între timp, el a rămas în această deosebită stare de har vreme de trei luni.

Mai pe urmă, acest prim har al chemării lui Dumnezeu l-a părăsit și Simeon, care era numele Sfântului Siluan în lume, s-a reîntors la căile lumești obișnuite ale tinerilor din satul său. În acea vreme, Dumnezeu i-a îngăduit să cadă în două mari păcate pentru care mai târziu s-a căit tot restul vieții sale. Astfel, larma tinereții a început să înece primele chemări la o viață monastică de luptă duhovnicească și el a pierdut harul care-l cercetase la început.

Dar Dumnezeu, Care l-a ales, mai înainte-văzând bineplăcuta lui credincioșie, l-a chemat din nou, de data aceasta printr-o viziune. Precum povestește biograful său, Starețul Sofronie, după una din acele zile de viețuire nesăbuită, adormind, a visat că înghite un șarpe. Scârbit, a sărit în sus, în timp ce a auzit un glas spunându-i: „Așa precum ție ți-a fost silă să înghiți un șarpe în visul tău, tot așa și eu găsesc urâte căile tale înaintea ochilor mei.”² Acest glas era nespuse de dulce și frumos. Sfântul Siluan era convins mai presus de orice îndoială că fusese glasul Binecuvântatei Fecioare. Acest glas, cu frumusețea lui, cu blândețea și nespusea sa dulceață, a transmis tânărului energia harului dumnezeiesc, care l-a copleșit și l-a cutremurat până în adâncurile ființei sale. Până la sfârșitul vieții, el a adus mulțumită Maicii Domnului că nu l-a lepădat în starea sa de păcat, ci a binevoit să vină ea însăși la el și să-l ridice din căderea lui. Faptul că nu s-a aflat vrednic să o vadă pe Maica Domnului îl pune pe seama stării de necurăție care îl stăpânea pe atunci.

² *Ibid.*, p. 15; *ibid.*, p. 13